

# Pokoj a dobro

KATOLÍCKY ČASOPIS FARNOSTI MARKUŠOVCE, FILIÁLOK TEPLIČKA A LIESKOVANY

ROČNÍK 3

ČÍSLO 1

MAREC 2001



Existujú nepríjemné a smutné životné situácie, ktoré jednoducho nemáme vo svojej moci a pod svojou kontrolou, kedy sa nám do očí tisnú slzy a nevieme si s nimi rady.

Pán Ježiš v reči na hore predniesol blahoslavenstvá ako svoju programovú reč. Medzi inými tam vyslovil aj toto: „*Blahoslavení pláčuci, lebo oni budú potešení*“ (Mt 5,4). Ako vlastne mohol Pán Ježiš bolesť srdca, smútka a pláč povýšiť na blahoslavenstvo?

Slovenský preklad blahoslavenstva uprednostňuje slovo „plakať“ (blahoslavení tí, čo pláčú). Pôvodné grécke slovo „*penthountes*“ zdôrazňuje jednak vnútornú bolest človeka ako aj výsledok tejto bolesti, čo sa môže prejavíť i slzami. Latinský preklad už uprednostňuje slovo slzy, keď hovorí: *beati qui lugent* (blahoslavení sú tí, čo pláčú). Lenže plakať možno od bolesti i od radosti, od šťastia

## AKO SA BIBLIA DÍVA NA PLAČ A SMÚTOK?

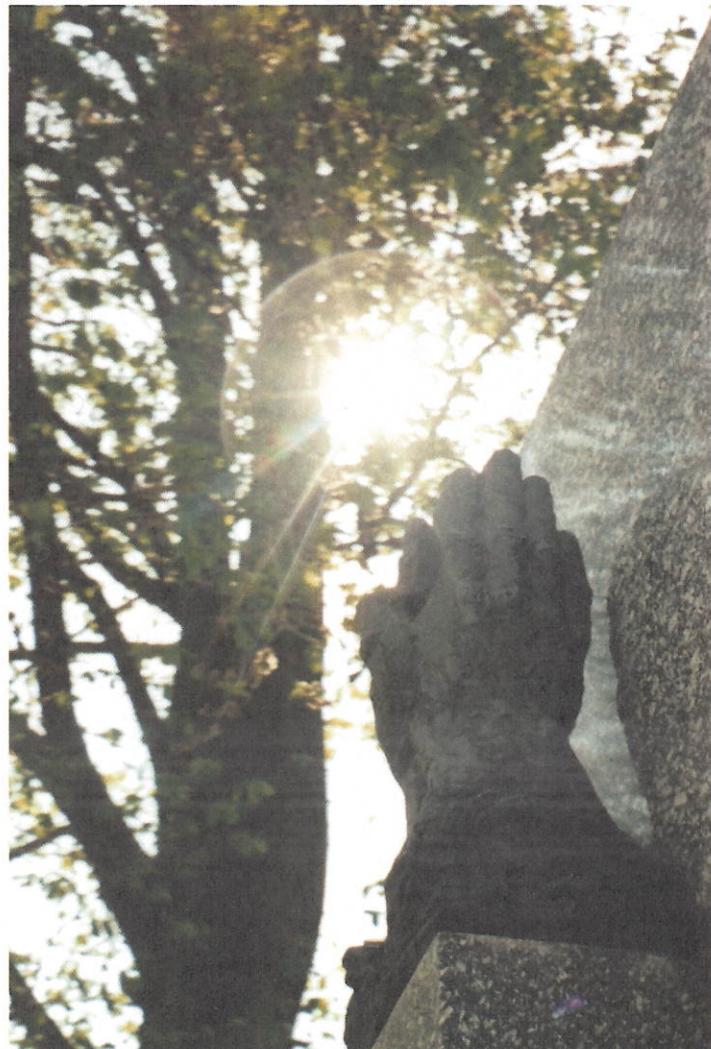
i od nešťastia. Plakať možno naozaj z viacerých príčin. V blahoslavenstve Pán Ježiš má na myсли tých, čo pláčú z dôvodu svojho vnútorného zármutku, ale aj tých, čo neplačú, ale srdce majú zlomené bolestou a zármutkom.

Značná časť tých, ktorí komentujú toto Ježišovo blahoslavenstvo, zdôrazňujú, že Ježiš v tomto blahoslavenstve uvádza človeka, ktorý je v pasívnej životnej situácii, lebo dolieha na neho smútok a pláč. Lenže nie je to celkom tak. Milánsky arcibiskup a kardinál Carlo Maria Martini nás vyzýva, aby sme sa na toto Ježišovo blahoslavenstvo naučili pozerať v kontexte celej Biblie. Uprostred kníh Biblie sa nachádza aj jedna kniha, ktorá má názov „Náreky“. Nazýva sa tiež *Kniha nárekov*, alebo jednoducho a ľudovo *Lamentácie*. Pravdepodobne ju napísal prorok Jeremiáš a je to kniha básni, ktoré vznikli v ubolenom a smutnom ľudskom srdci. Lenže nie je to kniha iba ľudských vzduchov, trápení a bolesti. Je to zároveň kniha modlitby a kniha nádeje. Napríklad v tretej kapitole tejto knihy potom, ako sa spomína veľká ľudská bieda a smútok, čítame aj toto: „*Spomeň si Pane na moju biedu, na palinu a otarvu. V spomienke je schülená moja duša vo mne, pre toto budem dúfať (...) Pán je môj údel, nuž v neho dúfam*“. To znamená, že hoci *Kniha nárekov* je plná ľudskej bolesti a zármutku, je predsa aj knihu modlitby, knihu, v ktorej človek volá k Bohu a dovoláva sa Božej pomoci a nádeje. Taktôž máme podľa milánskeho kardinála prežívať svoju bolest a smútok aj my. Nemáme ho prežívať iba pasívne a oddávať sa svojmu bolestnému osudu, ale sa máme dovolávať v modlitbe Božej pomoci a útechy.

Existuje ešte iný výklad Ježišovho podobenstva „*Blahoslavení pláčuci*“. Cirkevní otcovia v kresťanskom staroveku a potom cirkevní učitelia v kresťanskom stredoveku pri výklade tohto podobenstva veľmi zdôrazňovali smútok a pláč človeka nad svojimi hriechmi. Asi v tom zmysle, že „*blahoslavení sú tí, čo smútia a pláču nad svojimi hriechmi, lebo oni budú potešení*“.

Pri pohľade na Ježišovo blahoslavenstvo sme pochopili, ako sa máme správať a ako máme kresťansky prežívať svoju bolest a slzy. Nie, nemusíme ich skrývať a premáhať sa. Môžeme spokojne trpieť vnútorme i navonok, so slzami alebo bez sĺz. Len jedno nám treba: aby náš zármutok bol zároveň modlitbou k Bohu, modlitbou prosby, modlitbou lútosti a modlitbou nádeje na večný život. Kiež nás Pán Ježiš takto naučí prežívať naše slzy a naše zármutky.

Ján Duda



Vojtaššákov život bol naplnený utrpením, bolestou, slzami a modlitbou (pohľad na jeho hrob v Zakamennom, foto: J. Duda)

## z obsahu ...

Kresťan a Biblia	str.3
Rozhovor s Dr. Tyrolom	str.4
Vaše názory	str.5
Štefan Krotký	str.7
Pôstne obdobie	str.8
Boží obličaj	str.9
Listáreň	str.10

# ZOPÁR SLOV O MOJEJ LÁSKE

z o z á p i s n í k a s t a r é h o k ľ a z a

A teraz ešte zopár slov o mojej láske – včely sa totiž stali mojou láskou. Na pestovanie včelstva ma zlákalo medové víno. Môj spolužiak, dôstojný pán Štefan Šmihel, mal v Novotnej Orave vyše 50 rodín včelstva. Býval v horšom teréne, a preto mával dobré znášky. Preto nás dôstojného pána Jozefa Gočála z Mútneho a mňa z Oravského Veselého volával pomáhať pri vytáčaní medu. Pán Šmihel med vyberal, Gočál plasty nosil a ja som vytáčal. Pri tej príležitosti nás núkal dobrým medovým vínom. A tátó skutoč-

nosť aj zo mňa urobila včelára. Nebol som však veľkým včelárom, ale táto láska mi vydržala vyše 40 rokov. A počiatky boli veru ľažké... Zavše ma včely dopichali tak, že som si ani košeľu nemohol zobliecť, ruky mi opuchli, gombičky na rukávoch sa nedali rozophúť. Raz po obebe som sa išiel na čosi pozrieť ku včelám. Jedna ma pichla nad nosom rovno medzi očami. A keďže som mal o chvíľu náboženstvo, musel som ísť do školy, kde som mal dve hodiny. Ku koncu som bol tak opuchnutý, že očné viečka sa mi úplne

zatvorili a ja som naozaj nič nevidel. Nos očervenal, pery sa oduli a ovisli. Zo školy ma mseli deti viesť za ruky na faru ako slepého žobráka. Ľudia, čo nás cestou stretávali, vôbec nepoznali svojho farára. Pýtali sa: A kohože to vediete? Veru, nikma nepoznal.

Casom to prestalo. Nie že by som neopuchol, ale už som si dával pozor. Njmä v piatok a sobotu som už okolo včiel nespokuloval, aby som na nedeľnú sv. omšu nešiel opuchnutý.

**Z knihy *Úlomky zo života* od Kornela Brtka**

## AKO SA ČÍTA BIBLIA?

V kňazskom seminári čítajú Bibliu každý deň spoločne 10 minút. V stanovený čas sa všetci zhromaždia na určenom mieste. Začnú modlitbou a potom jeden z bohoslovov sa postaví dopredu na vyvýšené miesto a číta nahlas texty Svätého písma. Ostatní pri čítaní stoja (nie sedia, ale stoja!) a pozorne počúvajú. Čítanie Bible ukončia opäť modlitbou.

V benediktínskom kláštore na Moncasino v Taliansku nastupujú k obedu pátri benediktíni v absolútном mlčaní. Každý ide ná svoje miesto za masívnym stolom, ktorý má za sebou už zopár storčí. Keď sú už všetci na svojich miestach, prior (predstavený) sa pomodlí. Po modlitbe všetci zasadnú za stoly. Vtedy sa jeden mnich posadí za mikrofón a začne čítať z Biblie. Všetci mlčky jedia a počúvajú slová Bible, ktoré sa im pomaly, ale isto vrývajú do pamäti. V druhej časti obeda sa čítajú úryvky z reguly sv. Benedikta. -jd-

## T Ú Ž B A

Už iba polhodinka do stretnutia s milovaným človekom a je ešte potrebné toho toľko stihnúť! Čisté vlasy, upravené ruky, srdce plné utajenej radosť, zrýchlený tep, ešte krátká prosba nebesám a ... VITAJ OKAMIH, v ktorom ma chce Pán požehnať krásou bratovho srdca. Odpust' Ježišu, že príprava na stretnutie s TEBOU v kúsku „chlebíka“ je mnohokrát tak povrchná, mälo radostná, príliš formálna. Viem, že stretnem brata s veľkým „B“ a predsa ... Ešte stále Ča primálo milujem. Prosím, zmeň ma!

Anna-Mária

## Littera scripta manet

Život je krásny,  
život je dar,  
ak ho máš, si šťastný,  
ak nie, strácaš tvár.  
  
Ak dávaš radosť,  
je to dar,  
ak odháňaš starosť,  
úsmiev je tvoj honorár.  
  
A správny recept na duše liek znies:  
„Daj dar a to stačí.“  
„Ak nevieš ako?“  
Stačí pochopiť to jediné.  
Dejdar nie je nič iné,  
iba recept vydany v češtine.

Rastislav Lazor

## Spomienková slávnosť

Dňa 17. februára 2001 sa v Katedrále sv. Martina na Spišskej Kapitule v Spišskom Podhradí konala spomienková slávnosť na počesť 225. výročia založenia Spišskej, Banskobystrickej a Rožňavskej diecézy (13. 3. 1776). Zároveň sa pripomenulo i 80. výročie vysväcky biskupov Dr. Karola Kmetka, Jána Vojtaššáka a Mariána Blahu (13. 2. 1921). Na tento čas pripadlo i neblahé 50. výročie procesu s "vlastizradnými" biskupmi.

Slávnosť začala sv. omšou o 10<sup>00</sup> hod., ktorej predsedal J.E. Ján Chryzostom kardinál Korec, nitriansky diecézny biskup a kázeň predniesol Mons. Rudolf Baláž, banskobystrický diecézny biskup, za účasti biskupov z celého Slovenska, kňazov a veriacich.

Jaroslav Chovanec

## 19. MAREC

### S V I A T O K SV. JOZEF

Blíži sa sviatok sv. Jozefa. Podľa štatistik je meno Jozef jedným z najrozšírenejších mení nie len u nás, ale aj v zahraničí. Patrí k menám oblubenej v každej dobe, či už to bolo za čias, keď žil svätý Jozef, pestún Ježiša, alebo či je to dnes.

19. marec preto dostal neoficiálny privílastok "Deň mužov". Ako ho väčšina Jozefov oslaví? Pozvú kamarátov na pohárik a prídu domov neskoro v noci v dobrej nálade. Možno si niekto Jozef spomene aj na svojho patróna, svätého Jozefa, a venuje mu aspoň krátku modlitbu alebo možno celú sv. omšu.

No nejde len o meno Jozef. Každý z nás má svoje meno, ktorým ho oslovujú. Meno, ktoré dostal pri krste. Má svoj význam, svoju história a väčšinu mení, ktoré poznáme aj v dnešnej podobe, nosili kresťanski svätí, ktorí ho predstavili a posvätli. Keď si zoberieme kalendár, takmer ku každému menu vleme povedať, kto bol jeho nositeľom a koho teraz Cirkv uctieva ako svätca či sväticu.

Možno si poviete: "Moje meno zatiaľ nijaky svätý nemal". Môže sa to stat, no my dospeli kresťania máme aj meno patrona, ktorého sme si vybrali pri sviatosti birmovania. Venujeme mu aspoň jeden deň v roku, keď si pripomína Cirkev jeho sviatok?

Ako oslavujeme svoje meniny? Aj oslavky s rodinou a priateľmi patria k pekným chvíľam v našom živote, ale skúsmo ich osláviť aj tak, že ten deň venujeme násemu patronovi, prečítame si niečo o jeho živote, dozviedme sa, ako žil a ako zomrel. Ved svätí nám pomocu vyprosiť si milosti a pomoc Božiu.

Lubomíra Dzimková

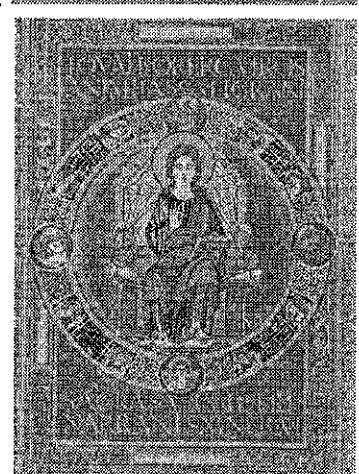
# KREŠŤAN

a

# BIBLIA

*Biblia v rukách veriaceho človeka môže byť požehnaním, ale aj zdrojom omylov. Ako dôkaz stačí uviesť, že existuje vyše dvesto kresťanských cirkví na svete a každá z nich považuje tú istú Bibliu za svoju posvätnú knihu. Všetci sa pokúšajú ju vysklaňať, ale ich výklad sa nezhoduje, ale naopak, rozchádza sa. Preto je veľmi dôležité poznáť zásady katolíckeho výkladu Biblie. 15. apríla 1993 vydala Pápežská biblická komisia dielo pod názvom "Interpretácia Biblie v cirkvi" a už o dva roky neskôr v roku 1995 vychádzala teda dieľko aj v slovenskom preklade. A práve z neho sa pokúsim priblížiť niektoré metódy výkladu Biblie.*

*Strana ilustrovanej knihy Genezíz*



*Evanjeliár z roku 1810  
(NK Budapest)*

## Biblia je Božím slovom

*V prvom rade si musíme uvedomiť, že Biblia je Božím slovom, je slovom Boha! Čiesto ten, kto siaha po Biblike, mal by mať na zreteli túto skutočnosť: idem čítať Božie slovo! Preto pred a po čítaní úryvkov z Biblie má pevné miesto modlitba, ktorou sa k Bohu prihováram a prosím ho, aby mi dal dar chápavosti a lásky k jeho slovám. To však neznamená, že po Biblike nemôžu siahnuť a ju čítať aj nekresťania a ateisti. V Biblike nájdú mnoho poučných vecí aj pre ich život. Knihy Biblie sa oprávnenne považujú za skvost starovekej literatúry v poézii aj v próze. Aj pre kresťanov je Biblia zdrojom poučenia a literárnej krásy, ale ešte viac je to slovo spásy, je to Božie slovo, ktorým sa k nám prihovára Boh, aby nás povolal k spásse. Preto veríme, že hlavným autorom Biblie je Boh a človek je uhoradým autorom, ktorého Boh použil ako "hástroj". O Biblike teda hovoríme, že je knihou inšpirovanou, Bohom vnuknutou.*

## Zmysel biblického textu

*Existuje množstvo spôsobov ako vysklaňať biblický text. Ale cieľ je vždy ten istý: dospieť k tomu, aby sme spoznali jeho skutočný zmysel, teda to, čo nám týmto textom chce povedať Boh! Uvedieme si aspoň niektoré.*

### Doslovný výklad

V roku 1895 vznikol na severoamerickom kontinente smer, ktorý hľásal doslovné chápanie Písma svätého. Odborne sa to nazýva "fundamentalistické chápanie". Tento smer sa rýchle rozšíril aj do krajin Európy a zastávajú ho aj niektorí katolíci. Tento smer narobil veľa škody, lebo náozaj niekedy nemožno chápať slová Písma doslova a do písmena. Napr. pri istej

príležitosti Pán Ježiš povedal: "Ak ťa zvádzam na hriech tvoje oko, vylúp ho... ak ťa zvádzam na hriech tvoja ruka, odtíň ju..." Doslovné chápanie by znamenalo, že máme sami sebe vylupovať oči a odtíňať ruky. Správny výklad je ten, že si máme tie údy, ktoré nás k hriechu zvádzajú, umírťovať duchovným spôsobom tak, že ich budeme zámerne a ciel'avedome usmerňovať k dobrému. V Cirkvi poznáme aj prípad známeho učenca kresťanského staroveku známeho pod menom Origenes. Napísal mnoho nádherných duchovných spisov. Aby nemal pokušenia proti čistote v zmysle tu spomínaného doslovného chápania Biblie, dal sa vykastrovať. I to bol jeden z dôvodov, prečo si ho Cirkev nectí ako sväteho.

### Literárny výklad

Zdá sa, že Pápežská biblická komisia považuje literárny výklad za jeden z viacerých správnych návodov na zistenie toho, čo nám chce Boh v biblickom texte povedať, čiže to, čo je v Biblike Bohom inšpirované. Pri odhalení literárneho zmyslu nestačí iba preložiť určité slovo alebo text Biblie, ale treba rozoznať, o aký literárny druh ide, ako sa výrok chápal v dobe, v ktorej text vznikol, či nejde len o metaforu a podobne. Napríklad pri istej príležitosti Pán Ježiš povedal: "Majte bedrú opásané, lebo neviete, v ktorú hodinu príde Syn človeka...". V Ježišových časoch "mat' bedrú opásané" to znamenalo, že treba byť pripravený! Za Bohom inšpirované sa teda považuje pripravenosť. Lenže aj literárny výklad má svoje úskalia. Napísaný text môže dosiať v nových spoločenských situáciach iný zmysel. Na jednej strane veríme, že Božie biblické posolstvo má svoj nemenný a stály obsah, ktorý platí v každej

dobe, avšak na druhej strane sa nemožno ubrániť aj určitému riziku jeho nesprávneho výkladu.

### Duchovný výklad

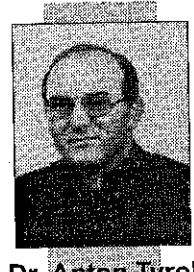
Ak hovoríme o duchovnom výklade Biblie, berieme ho ako opak toho, čo sa skutočne stalo (opak historicity). Napríklad Boh hovorí o Mesiášovi ako o synovi kráľa Dávida a že upevní jeho trón *navždy* (2 Sam 7,12). Toto navždy nemožno chápať historicicky, lebo Ježiš nikdy neboli korunovaným židovským kráľom na tejto zemi. Ježiš však je kráľom a vládne naveky! Nie však na Dávidovom pozemskom tróne. Je len prirodzené, že kto sa usiluje nájsť duchovný zmysel Písma, musí sa rovnako usilovať poznáť aj jeho historický zmysel, čomu náležitým spôsobom umožňujú biblické štúdiá. Pápežská biblická komisia považuje duchovný výklad Biblie za ďalší zo správnych postupov pri hľadaní toho, čo nám chce biblickým textom Boh povedať.

## Ako rozumieť Biblie?

Napriek všetkým ľažkostiam by sme sa nemali dať odraďať od úsilia čo najviac a najlepšie chápať biblické texty v rámci našich možností. Čítanie biblických textov patrí neoddeliteľne k sv. omši. Vopred si v Katolíckych novinách zistím a prečítam viackrát biblické texty nasledujúcej nedele a potom už len čakám, ako ich kňaz vysvetlí. Budem si všímať nielen obsahu toho, čo hovorí, ale aj spôsob, ktorým k tomuto výkladu dospel. A ak som niečomu nie celkom rozumel, počkám na kňaza pred kostolom, aby som mu položil zopár otázok. Netreba sa toho báť. Kňazi budú celkom radi, lebo budú vidieť, že ich kázne naozaj veriaci počúvajú.

Ján Duda

# Vždy som sa opieral o Knihu kňíh



Dr. Anton Tyrol

Rozhovor s ThDr. Antonom Tyrolom, riaditeľom Biblického diela na Slovensku, šéfredaktorom časopisu *Sväté písmo pre každého*.

► Ako si sa dostal na svoju biblickú dráhu?

Seminár som skončil v r. 1984 a bol som vysvätený. Koncom 80. rokov sa už črtala možnosť študovať ďalej, tak som začal v Bratislave postgraduálne štúdium. Vo chvíli, keď som si mal zvolať tému licenciátskej práce, pán prof. Janega mi ako tému navrhol Hexataemerón. Tak sa rozhodlo o mojej biblickej dráhe. Potom som písal doktorskú prácu. Ku Sv. písmu som mal vždy blízko, ale vnímal som ho viac z filozofického hľadiska. Vždy som sa oň opieral. V r. 1993 som ukončil doktorské štúdium a po dohode s otcom biskupom som nastúpil na 3-ročné biblické štúdium vo Svätej zemi u františkánov, ktorí tam majú školu na Križovej ceste v Jeruzaleme.

► Nespôsobilo Tvoje spoznanie Svätej zeme, tamojších pomerov, predsa ide o bojové územie s častými nepokojmi a svármami, narušenie pohľadu viery?

To je veľmi výstížná poznámka. Pohľad na Svätú zem, na Tel Aviv z lietadla, to bolo čosi nádherné. Keď som vystúpil z lietadla, samozrejme, že ma na letisku nikto nečakal, keďže list, ktorý som pred odchodom poslal mojm budúcim kolegom u františkánov, došiel až o 2 – 3 mesiace. Tak som sa v tomto neznámom prostredí pokúsil orientovať. Všade plno kriku, hluku, ľudia sa náhlia, prach, špina. Nakoniec sa mi podarilo dostať sa z Tel Avivu do Jeruzalema. Napätie medzi Židmi a Palestínčanmi, z ktorého majú naši ľudia, ktorí prídu dnes do Sv. zeme stiesnené dojmy, som vnímal až neskôr. Krajinu na mňa pôsobila dojmom istej exotiky, je to východná krajina, východná mentalita, iný svet, s ktorým som sa snažil zoznámiť. Nepôsobilo to na mňa tiesivo, hádam neskôr, keď začala séria atentátov, demonštrácií a prejavov intifády. Raz som sa ocitol v takej situácii, že vojaci vystúpili z vojenského vozidla a jeden z nich odistil automat a púšťal dávku ponad hlavy ľudí. Toto už bolo veľmi horúce, nebezpečné.

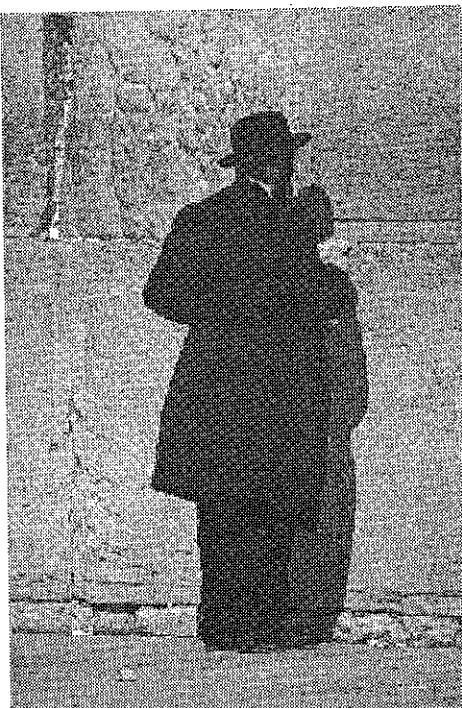
Všetko to bolestné napätie a krivdy sú prejavom túžby po Mesiášovi.

► Ktoré biblické miesto na Teba zapôsobilo najsugestívnejšie?

Za tie tri roky som sa snažil navštíviť všetky miesta. Jednoznačne by som chcel spomenúť Baziliku agónie Pána Ježiša, nazývanú aj Bazilikou národov. Je v Getsemanskej záhrade, je to prekrásna bazilika, ktorá bola postavená r. 1924 na mieste, kde sa Pán Ježiš potol krvou. Dá sa tu zažiť veľmi zvláštny spôsob prežívania veľkonočných udalostí.

► Pán Ježiš bol Žid. Aký je Tvoj názor na Židov?

Je tu množstvo prvkov, ktoré musí človek zohľadniť a zobrať do úvahy. Sú to naši bratia vo viere. Sú to ľudia, ktorí boli úžasne mûdri. Obdivujem ich mysenie, mentalitu, ktorá sa tak zračí z biblických textov. Žasнем nad tým, že izraelský národ dokázal vyjsť do púšte za Jánom Krstiteľom (je to 40 – 60 km z Jeruzalema). Žasнем nad tým, že dokázali čakať Mesiáša, žiť z myšlienky. Sotvaktorý národ je možné s nimi porovnávať. Preto ich mám veľmi rád.



Žid sa modlí pri múre náreku

(foto: archív)

► Nie je zaujímavé, že práve Ježišov národ nie je kresťanský?

Ja na to pozerám tak, ako to sv. Pavol rieši v Liste Rimanom. Prejavil tam veľkú smelosť, ba až trúfalosť, keď hovorí, že túžim ja sám byť radšej zavrhnutý, len aby bol môj národ celý veriaci. A ďalej hovorí, že židovský národ bol akoby na čas odrezaný od toho viničného kmeňa, ktorým je Ježiš, aby sa umožnilo zaštelenie nových štepov, ktorými sú pohanské národy a nakoniec aj oni sami budú zaštelení, vrátia sa naspäť.

► Ty si sa teraz dostal na čelo diania biblickej pastorácie na Slovensku, keďže si sa stal riaditeľom Biblického diela. Máš jasného ideu ako viesť biblickú pastoráciu? Existujú nejaké štýly v iných krajinách?

Vychádzam zo základu: bol tu II. vatikánsky koncil, ten dal biblickú konštitúciu Dei verbum. Tam sú isté pokyny. V okolitých krajinách som videl biblické krúžky, ktoré sa ujali. To je konkrétny spôsob biblickej pastorácie. To je jedinečná šanca aju nás. Hlavnou prioritou na Biblickom diele je časopis *Sväté písmo pre každého* a pripravujeme aj iné publikácie. Vydáme špirituálny komentár k Evanjeliu sv. Marka od Klemensa Stocka, vydal som dve skriptá, máme rozpracovaných viaceru ďalších publikácií. Každý mesiac posielame materiály biblickým krúžkom do celého Slovenska, máme internetovú stránku, biblické konzultácie cez internet, relácie v rádiu.

► V našom vzdelávacom centre si po druhý raz. Aký máš dojem z našich študentov?

Veľmi sa teším ich záujmu. Ten záujem je pekný a veľký aj do počtu. Je výhodou, že sú to týždenné stretnutia, čo umožňuje plynulý, pokojný postup. Mojím cieľom je, aby sme na každej hodine zažili niečo z biblickej teológie, z iskry, ktorá je v tých textoch niekde zašifrovaná, uložená. To sa dá dosiahnuť pomocou dobrého odborného výkladu a zároveň je k tomu potrebná modlitba a Božia milosť.

Zhováral sa Ján Duda, spracoval J. Budzák

Pokoj a dobro 1/2001

# SVÄTÉ PÍSMO V ŽIVOTE dnešného krestana

*Opýtali sme sa našich farníkov na ich vzťah k Sv. písma:*

1. Kedy siahnete po Sv. písme, je to pravidelné alebo iba v niektorých chvíľach, keď máte na to „chut“?
2. Čo dáva čítanie Sv. písma Vášmu životu?
3. Ktorá statť Sv. písma hovorí do Vášho života najviac, resp. je Vaša najobľúbenejšia?

Niekto raz povedal: "Z duchovného čítania si vytváram zásobu paliva. Zdá sa ako neživá kopa, ale neraz zistujem, že z nej nečakane čerpám materiál, ktorý oživuje moju existenciu." Je zaujímavé, že taká stará kniha ako je Sv. písmo môže dať človeku mnoho rád ako správne žiť. Je ešte zaujímavejšie, že rady v Sv. písme si našli ľudia pred sto, dvesto rokmi i skôr a Sv. písmo sa hodí aj pre dnešného človeka. Ako je to možné?

Sv. písmo je predsa Božie slovo a Boh pozná človeka, lebo podstata človeka, jeho duša, sa nemení.

Často sa stážujeme, že Boha nemožno vidieť, ako máme teda v neho veriť? Podľa niektorých ľudí je Boh iba nejaká predstava, ktorú nemožno spojať. Zabúdame však na to, že Boh k nám hovorí skrze Sv. písmo, po ktorom siahame málo, kvôli "nedostatku času". Ak nám však záleží na našom vzťahu s Bohom, mali by sme si na neho nájsť čas.

Vo Sv. písme sa dozvieme o historických udalostiach, zvykoch, rôznych ľudoch, záhradkach. Ale nie len nám Boh dal svoje Slovo. On nám chcel niečo povedať pre náš život. Historické udalosti sú len prostredkom toho, čo je podstatné. Hľadajme teda to podstatné pre seba a možno raz budeme aj my v nebi, tak ako sú svätí, ktorí často nemali žiadne vzdelanie, ale vďaka Sv. písma pochopili, čo im Boh hovorí. Ako majú žiť, aby sa s ním raz stretli. Nie je to ľahké, potrebujeme na to vytrvalosť. Tajomstvo vytrvalosti je láska. Zamilujme si teda čítanie Sv. písma a už nikdy neopustíme Pána Boha.



**Katarína Hamráková, vydatá,  
44 rokov, Teplička**

1. Po Sv. písme siahnem každý deň už ráno a ak sa vyskytne voľná chvíľa aj cez deň. V nedeľu z neho čítame počas obedu celej rodine.
2. Čítanie Sv. písma mi dáva vyrovnosť ducha a vnútorný pokoj. Je to zároveň aj milosť siahnuť po ňom.
3. Nemám žiadnu oblúbenú časť, čítam postupne, ale najviac oblúbujem zákony. Mnohí hovoria, že je to ľahké čítanie. Pre mňa nie je ľahké, ale vážne. "Je to živá voda".

**Maria Mrovčáková, úradníčka,  
Markušovce**

1. Sv. písmo som začala čítať dosť pravidelne pred 5 – 6 rokmi. Do tej doby ležalo na polici, a bola to škoda. Čítam ho hlavne večer, ale aj ráno. Ráno sú to najčastejšie žalmy. Čítam ho v smútku i v radosť. Čítame z neho pravidelne každý piatok aj v našom spoločenstve
2. Sv. písmo mi odkrýva pravdu dôležitú pre môj život a pre moju spásu a spásu mojich blízkych. Táto pravda zasahuje celú moju bytosť, moje myslenie, čítanie, oživuje moju vieru, obohacuje ma a dodáva silu k lepšiemu životu. Usmerňuje môj život deň čo deň.
3. Mojom najobľúbenejšou časťou sú žalmy, ale hlboko sa dotýka môjho vnútra Kniha proroka Izaiáša,

Jeremiáša, Kniha Sirachovcova, Kniha múdrosti, Listy Rimanom, Korinťanom, ale aj ostatné časti.

**Margita Kapustová, vydatá,  
53 rokov, Lieskovany**

1. Sv. písmo je mi veľmi blízke. Pokial' mám čas, hlavne v nedeľu, tak si z neho rada prečítam. Momentálne sa mi dostali do rúk 3 knihy Starého zákona, ktoré ma veľmi upútali. Našla som v ňom veci, o ktorých som doteraz nepočula. Odporúčala by som všetkým, aby si to prečitali.
2. Sv. písmo je pre mňa v živote veľkým povzbudením a snažím sa ho aj žiť.
3. Je veľmi ľahké vybrať si najobľúbenejšiu časť, pretože všetky sú poučné a zaujímavé. Keby som si predsa mala len vybrať, tak by to bola časť o utrpení Ježiša Krista. Táto stať mi je najbližšia.

**Pavol Maliňák, 20 rokov,  
bohoslovec**

1. Ako bohoslovec otváram Sväté písmo pravidelne, je súčasťou seminárskej formácie. Pravidelne ho čítam pri ranných rozjímaniach (ktorých je podkladom) a pred započatím štúdia. Veľmi rád však beriem knihu Božieho slova do rúk i vo chvíľach osobného voľna.
2. Častokrát ľudia bezradne hľadajú pravú múdrost', no na slová Písma, ktoré otvára poznanie Boha a

pomáha nájsť životnú múdrost, reagujú slovami: "ošúchané frázy". Čo dáva Sväté písmo mne? To, čo som už hore spomenul: otvára poznanie Boha a je pre mňa prameňom životnej múdrosti, zdrojom pravdy, ktorú ako hovorí Liturgia hodín – ked' ľudia nájdú, majú ešte väčšiu hľadáť.

3. Nemám viac alebo menej obľúbenú stať vo Svätom písme. Sú chvíle, ked' si rád prečítam časť z niektorého listu, podobenstvo, inokedy žalm, starozákoný príbeh... Sväté písmo je celé Božím slovom písaným pre život večný.

**Elena Kozáková, 58 rokov, dôchodkyňa, Lieskovany**

1. Nie som pravidelným čitateľom Sv. písma, ale niekedy mám obdobie, keď si nájdem čas na prečítanie Starého a Nového zákona. Častokrát sa vraciam k už prečítanému textu, pretože pri prvom prečítaní neviem pochopiť jeho podstatu a hlavnú myšlienku. Čítam ho vtedy, keď mám pokoj v duši.
2. Viem, že ma napína, obohacuje a poteší. Vraciam sa k nemu hlavne v čase životných skúšok a trápení.
3. Nikdy neprehliadnem stať z Listu sv. apoštola Jakuba „Budeťe trpečliví v súženiach.“

**Ján Vojtkovský, ženatý, 42 rokov, Teplička**

1. Čítanie Sv. písma je u mňa dosť pravidelné. No nájdu sa aj týždne, keď je to len jeden až dva dni v týždni. Čítanie nechcem brať ako povinnosť. Ja chcem čítať a premýšľať o ňom z vnútorného presvedčenia.
2. Čítanie Sv. písma mi pomáha v dnešnom uponáhľanom svete získať pokoj. Snažím sa, aby som Sv. písmo nielen čítal, ale aj podľa neho žil.
3. Nemôžem povedať, že mám obľúbenú len jedinú stať vo Sv. písme. Moje obľúbené čítanie je celý Nový zákon. No vraciam sa aj k Starému zákonu.

Rubriku Vaše názory pripravila  
Monika Hamráčková

## Valentínska kvapka lásky

14. február oslavujeme ako deň sv. Valentína alebo ak chcete, deň zamilovaných. I napriek tomu, že sa u nás oslavuje len krátko, par rokov dozadu, má svoju história. Za deň všetkých zamilovaných ho už v roku 496 vyhlásili pápež Gelasius a neskôr sa stal dňom všetkých milencov a sv. Valentína ich patronom. A práve tento knaz dal meno pozdravom lásky. Tak prvá valentínska bola písaná už v 15. storočí. Zároveň je tento sviatok aj jedným z anglosaských sviatkov a je pokračovaním tradície pohanského sviatku Lupercalia.

Bez ohľadu na jeho pôvod sa tento sviatok u nás veľmi rýchlo udomáčnil skoro medzi všetkými vekovými kategóriami. A tak si darujeme červené srdiečka s logom Valentína či inú malíčkú drobnosť, alebo si posielame valentínsky. V tento deň o čosi intenzívnejšie myslíme na ľudí, ktorých máme radi a na ktorých nám v živote záleží. Každému z nás je to príjemné a teší nás to. Je to pekné a chvályhodné, škoda však, že je to len jeden deň v roku. Možno keby sme intenzitu tohto sviatku po kúsku podeliли aj na tie ostatné - všedné dni v roku, bol by svet o niečo krajský, pestrejší a farebnejší. Je nám všetkým jasné, že jeden deň v roku na lásku je primálo a bez lásky sa žiť nedá.

Až hľadiska medicínskeho nedostatok lásky pôsobí na organizmus negatívne. Je dokázané, že strata alebo nedostatok lásky spôsobí v organizme poplach a s tým súvisiace rozličné ochorenia. Je to mimoriadne silný stres, srdce bije rýchlejšie, stúpa krvný tlak, mozog a nohy sa nadmerne prekrvujú, zrýchluje sa dych. V tele máme nadbytok stresových hormónov. Imunitný systém znižuje produkciu bielej krvinek a oveľa rýchlejšie podľahneme chŕipke. A to ešte nespomínam rôzne psychické poruchy, ktoré sú hlavným pôvodcom ochorení, akými sú napr. žalúdočný vred či infarkt. Pýtate sa, ako si pomôcť? Lekári hovoria, že najjednoduchším liekom je pláč. Slzy totiž vyplavia z tela hormóny stresu. Vhodný je aj pohyb, produkuje hormón endorfín, ktorý neutralizuje hormóny stresu. Najjednoduchšou liečbou každej choroby je však jej prevencia, teda prostriedky, ktoré zabránia vzniku ocho-

renia.

V našom konkrétnom prípade zo-pár kvapiek lásky, ktoré dáme alebo dostaneme. Len pár kvapiek, ktoré venujeme z čistého a úprimného srdca tomu druhému. Tá naša kvapka lásky môže mať rôznu formu. Pre niekoho to darovaný kvietok, pre iného dobré slovo či pozdrav. Iný ocení a prijme priateľstvo, úprimný úsmev, nežné pohladenie. Niekoho potesní i uvoľnené miesto v autobuse či pomoc s nákupom.



Ozajstné kvapky lásky v podobe vlastnej krví darovalo niekoľko darcov v rámci Valentínskej kvapky počas „valentínskeho týždňa“ na jednotlivých hematologicko-transfuziologických oddeleniach po celom Slovensku. Inak tomu nebolo ani v našom regióne, v nemocniciach v Spišskej Novej Vsi a v Leyčici. Táto akcia má medzi svojimi darcami bohatú tradíciu a samotných organizátorov teší čoraz väčší záujem mladej generácie. Je to chvályhodné a organizátori im vyslovujú úprimnú vdaku a už teraz sa tešia na budúci rok. Takže ak ste to nestihli tento rok, nevadí, budúci rok táto akcia bude určite znova. Ak sa vám však vidí, že rok je pridlhá doba, môžete tak urobiť každý utorok a štvrtok v týždni v čase od 7,00 po celý rok. Stačí, ak ste dosiahli vek 18 rokov, máte viac ako 50 kíl a potvrdenie od svojho obvodného lekára, že ste zdravý. Prispejte aj vy svojou kvapkou „do rieky Šťastia a lásky“, ktorú k životu tak veľmi potrebuje každý z nás. Nikdy totiž nevieme, kedy príde náš čas, aby sme sa z nej napili práve my. A čo ak bude práve v tom okamihu prázdna...

Mária Krotká

# Štefan Krotký

Člen rehole Školských bratov

*Minulé leto, práve v čase odpustovej slávnosti v Lieskovanech, navštívil svojich blízkych a našu farnosť čestný občan a rodák z Lieskovian, Štefan Krotký. Je členom rehole Školských bratov, o ktorej sme písali už aj v jednom z predchádzajúcich článkov. Len pre osvieženie pamäti spomeniem, že zakladateľom rehole bol sv. Ján Krstiteľ de La Salle. Vznikla v 17. storočí. Ide o reholu, ktorá má na starosti výučbu mládeže hlavne z chudobnejších vrstiev. Školskí bratia nie sú knazmi, ale laickími bratmi s učiteľskou aprobáciou.*

*Využila som teda príležitosť. Požiadala som ho o rozhovor pre nás časopis a položila mu zopár otázok.*

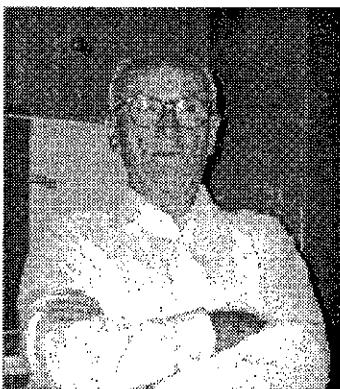
## Mladost

Štefan Krotký, teraz úradným menom Etienne Krotky, sa narodil v roku 1926 v Lieskovanech. Pochádzal z 10 detí. Postrel ho podobný osud ako jeho spoluhráča Pavla Klučára. Prostredníctvom pána Belončíka z Letanoviec, tiež Školského brata, ktorý robil v tom čase po dedinách nábory chlapcov a dievčat z viacerých rodín do spomínanej rehole, vstupuje do rehole ako 10-ročný. Po 2-mesačnom pobytu v Močenku odchádza 5. júla 1937 do Francúzska a študuje tu na gymnáziu do 20 roka života. Potom striedavo pôsobí v Libanone, Izraeli a znova vo Francúzsku. Odmíti rád spomína na svojho učiteľa v Lieskovanech pána Vojtáša, autora Tatárskej pohro-

my, ktorý mu venoval na pamätku slabikár s venovaním a vetou, ktorú si dodnes pamäta: „Nikdy nezabudni na svoju materinskú reč v ďalekej cudzine!“ Dodnes je totiž presvedčený, že ten, kto nepozná materinský jazyk, nevie vyjadriť svoje pocity ani v inom cudzom jazyku.

## CUDZÍ KRAJ, RODNÝ JAZYK

Cítil sa doma všade, kde bol. Hovorí: „Ked' žijem v inom štáte, nie je dôležité utvrdzovať sa donekonečna v tom, že som Slovák a biť sa pritom do pfs. Dôležitejšie je žiť ako statočný človek a mať svoju rodnú reč v stálej úcte. Ja som po slovensky nikdy nevedel,“ spomína,



Štefan Krotký pri sadení lípy na stretnutí rodákov 16. augusta 1997

## DUCHOVNÝ ŽIVOT

*Skutočne modlit' sa naučil až v päťdesiatke. Vtedy pochopil, čo je ozajstná modlitba. Tvrď, že keby sa všetci ľudia naozaj modlili srdcom, tak by bol svet oveľa krajský a lepší.*

Veľmi rád má mariánske piesne, ktoré podľa neho nemajú obdobu nikde vo svete.

Na otázku, čo si myslí o tom, „kam ho vietor zavial“, či verí v osud, odpovedal takto:

„Každého človeka niekto riadi, je to Božie riadenie. Tak to cítim teraz a aj späťne. Obetoval som všetko: vlast', rodinu, kamarátov pre niečo vzácné - pre vzťah človeka s Bohom. A aj dnes viem, že to stalo za to, ba prevýšilo všetko to, čo som obetoval.“

Uvedomuje si, že keby zostal doma, nikdy by nemal príležitosť byť tým, čím je dnes. Nevidel by svet, neovládal by cudzie jazyky, neprečítal by toľko zaujímavých kníh. Dodáva: „Duch človeka stále ovláda telo, či si to chceme priznať alebo nie. Sám človek si vytvára v živote okolnosti nevediac o tom, ktorým sa ďalej podriaďuje a ktorými žije.“

## SÚČASNOSŤ

Toho času žije v Libanone a venuje sa vedeckej práci. Momentálne sa zaoberá skúmaním pedagogických metód a filozofie v dielach významných mysliteľov. Číta nové knihy a pravidelne publikuje svoje články v mnohých miestnych časopisoch. Ďalej sa zaujíma o astronómiu a nuklearnej fyzike.

*Dakujeme mu ešte raz aj v mene našich čitateľov za rozhovor aj takto na dial'ku a do ďalšej jeho práce mu prajeme veľa zdravia, elánu a Božieho požehnania. Už teraz sa tešíme na jeho ďalšiu návštěvu na Slovensku.*

Mária Krotká

(fotografia - hore: M. Krotká  
dole: Archív OÚ Lieskovany)

PRE KRÁSU **TELA** SME OCHOTNÍ UROBIŤ MNOHO.

# A ČO SME OCHOTNÍ UROBIŤ PRE KRÁSU DUŠE?

Keby Vám reportér položil anketovú otázku: „Ako vnímate pôst v dnešnej modernej dobe konzumnej spoločnosti, pozitívne alebo negatívne?“ Aká by bola Vaša reakcia? Prvé, čo nám snáď prichádza na um, je to, že pôst prináša so sebou určité formy odriekania, námahy, možno i obmedzovania sa. A to nevyznieva práve pozitívne. A zvlášť nie teraz, v tejto dobe, keď mnohým ľuďom na Slovensku sa žije tažko a túžime sa mať lepšie. A tu chce od nás Cirkev, aby sme sa ešte i postili! Povrchný človek by pri takejto myšlienke ihned zmalomysel'nel. Je preto potrebné zamyslieť sa nad touto skutočnosťou hlbšie. Ináč by sme boli len "sviatočnými" kresťanmi.

Predstavme si situáciu, keď sa moletnejšia mladá slečna zoznámi so šarmant-

ným mladým mužom. Začne uvažovať, ako sa mu zapáči a jednou z možností je začať s nejakou „zaručenou diétou“, aby získala peknú postavu. Alebo opačne: mladý muž, ktorý fajčí a rád si vypije, sa dokáže vzdať cigaret a alkoholu kvôli dievčine, ktorú má

ked' dal človeku možnosť duchovného rastu v pôstnom období. Vedľ prostredníctvom pôstu získavame nadvládu nad svojimi pudmi, posilňujeme svojho ducha a získame slobodu srdca. Dni pôstneho obdobia sú osobitne vhodné na duchovné čítanie, púte, dobrovoľné odriekanie – nielen z nadbytku (!), ale v rámci podelenia sa s ostatnými či už príspevkami na charitu, misie, zbierky. Sú vhodné na čítanie Svätého písma a katolíckej

**"A keď sa postíte, nebudeťe zamračení ako pokrytci. Znetvorujú si tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu. Keď sa ty postíš, pomaž si hlavu a umy si tvár, aby nie ľudia zbadali, že sa postíš, ale tvoj Otec, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec t'a odmení, lebo on vidí aj v skrytosti."**

(Mt 6,16-18)

rád. Čo všetko vieme urobiť preto, aby sme sa zapáčili tomu druhému? Čoho všetkého sa častokrát vieme vzdať, len aby nás mal niekto rád? A tu prichádza ktosi, kto nás má rád absolútne. Náš Boh, ktorý je samotný Láska. Čo sme ochotní urobiť preto, aby sme sa mu zapáčili? Aby nás neopustil, posilňoval?

Ako múdro to Boh zariadił,

literatúry, skutky lásky k blížnemu, modlitby za zosnulých, pomoc viacdeňným rodinám. Ak to všetko konáme úprimne, prispieva to postupne, ale isto k vnútornému obráteniu nielen nás samých, ale i tých, ktorí nás vnímajú v našom okolí.

Číta a hovorí sa o tom veľmi jednoducho. Ale keď to máme uplatniť v našom živo-

te, už je to horšie. Snáď preto, že sami to nezvládнемe. **Vlastnými silami pôst nezvládneme.** Pokúsme sa v tomto pôstnom období poprosiť Boha o pomoc, aby sme vytrvali v našom pôstnom úsilí. Ináč sa bude podobať novoročným, často prázdnym predavzatiám, ktoré si o polnoci dávame a už na druhý deň ich porušíme, lebo sme slabí, alebo sme sa spoliehali len na seba, na svoju pevnú vôľu. Pôstom sa stávame vnútorné odolnejšími voči zlu a silnejšími v boji s hrie-

„Na výzvu proroka Jonáša obyvatelia Nineve na čele s kráľom konali pokáanie formou pôstu a sypaliam si popola na hlavu (Jor 3,1-10). Rovnako je známa udalosť s kráľovnou Ester, ktorá keď sa dozvedela, čo hrozí jej národu – úplná likvidácia od kráľovského ministra Ammana – odložila kráľovsky odev a obliekla si kajúce rúcho z vrecoviny, rozcuchané vlasys si posypala popolom, prestala prijímať potravu a úpenivo sa modlila za záchranu svojho národa. A vieme, že dosiahla vyslyšanie. Amman bol obesený násibenici, ktorú pripravil pre Mardacheja a Židia boli za chránení (Est 4,16-5,8). Zhámy je aj kajúci pôst kráľa Davida, keď videl, že spáchal hriech, ktorým velmi urazil Boha, ktorý mu všetko dal (Sm 12, 13-20). Takisto pôst Jána Krstiteľa (Lk 1,80), asketický život sekty nazarenov, žijúcich na brehu Mŕtveho mora. Umohamedánov je známy mesiac pôstu Ramadán, ako aj iné pôsty. Rovnako je známy pôst u veľkých ázijských náboženstiev.“

(P. Jozef Michalov, SVD, *Zákony zo Sinaja a z Vatikánu*, s. 67-68)

chom.

Zo Svätého písma vieme, že Ježiš hneď po tom, ako prijal krst od Jána, odišiel na púšť, kde zostal 40 dní bez jedla a ako zvíťazil nad pokúšaním diabla. Počas štyridsiatich dní pôstneho obdobia sa Cirkev každý rok spája s Ježišovým tajomstvom na púšti. Odpoved' na otázku, aký má význam pôst a pôstne obdobie, nájdeme teda v starozákonnych knihach i v evanjeliach.

**Nezabúdajme, že pôst má spasiteľný význam!**

Monika Hodnická

Farizej sa modlil v strede nádvoria

Sú veci, s ktorými sa stretávame dennodenne. Ani na um nám nepríde, odkiaľ ich máme, kto ich prvý vymyslel a použil. Keď sa pokazia, ihned nám to znepríjemní život. Dnes už si nevieme predstaviť domácnosť bez žiaroviek, poistiek, elektromerov, bateriek, magnetofónov, elektrických dynám, ktoré nám spríjemňujú život. Ale keď sa spýtam, kto to vynášel, mnohí pokrútia hlavami. A prítom to nebolo tak dávno, čo ľudia používali ešte petrolejky miesto žiaroviek a počúvali spev starých mám miesto hudby z magnetofónu. T.A. Edison bol nadaný a múdry. Pred viac ako 100 rokmi dokázal vymyslieť veci, bez ktorých sme dnes stratení. Ale jeho "deti", vynálezy, žijú s nami dodnes. Trochu upravené, vylepšené, s novým obalom, ale stále tie isté.

## EDISON

ALEBO

 KROKODÍL?

Sú ľudia, s ktorými sa stretávame dennodenne. Väčšinou ich poznáme, vieme odkiaľ sú, ku komu patria. Vieme, koho sú deťmi a aké majú deti. Keď sa spýtame, ku komu patria, počuli by sme mená ich rodičov. A kde nás vzali rodičia? A tu prichádzame k samotnej podstate bytia človeka, ktorý sa hrdí titulom "Pán tvorstva". Ľudí neskonštruoval múdry Edison, boli pred ním i sám je jedným z nich. Ľudí neskonštruoval ani žiadnený iný tvor na Zemi. Tažko si predstaviť krokodíla, ako skladá človeka a vdychuje mu život, skôr naopak. Ľudí neskonštruovala ani žiadna vec, ktorá sama nemá života. Ducha môžeme dostať iba od Ducha, život od Života, silu od Sily a lásku od Láske. A toto v prvotnej forme môžeme získať iba od Prvopočiatku, od Večného, od Stvoriteľa, Prvého, ktorý bol, je a bude.

Keby mi Edison požičal svoju petrolejku, aby som si posvetil, kým vymyslí prvú žiarovku, musel by som mu ju vrátiť, pretože nie je moja. Ak by som zobrať krokodílovi jeho vajcia, nechal ich vyliahnuť sa, vyjdú z nich len malé krokodíliky. Nebudú moje, nebudú ľudské.

Boh nám vdýchol dušu. Dal nám podstatu našej existencie, nášho bytia. Náš život nie je náš, ako by sa to na prvý pohľad zdalo, ale patrí tomu, koho je. **Ako patrí Edisonovi jeho petrolejka a malé krokodíly sú stále len krokodílmi, tak život človeka môže byť len majetkom jeho Stvoriteľa.**

Nemám preto právo vziať si niečo, čo nie je moje. Nemám právo rozhodovať o živote či neživote. Nemám právo niekomu odopriť žiť len preto, že to narúša moju postavu či kariéru. Nemám právo nikomu brať život len preto, že ma to zaťažuje. Čo nie je moje, nemôžem vlastniť. Čo nie je moje, musím vrátiť. Čo nie je moje, musím nebrať. Úcta k životu je úctou k jeho Pánovi, k Bohu. Kto verí v Boha, útok proti životu, Božiemu majetku, musí vždy nazvať vraždou, nech tomu svet dáva hocjaké mená: interrupcia, zákrok, prerušenie tehotenstva, odstránenie plodu a pod.

Edison daroval svetu žiarovku, aby ľudia na seba videli. Ale svietiť v práznej izbe je zbytočné. Porozmýšľajme nad tým, či sa oplatí nechať vidieť krásu tohto sveta aj tým nenarodeným.

Jaroslav Chovanec

## Boží obličaj

"Spievanie je zo vsetkej najkrajšie", tak zhne časť kedy si známej populárnej piesne, ktorú mnohí poznáme. Je to pravda, pretože život človeka je odjakživa doprovádzaný spevom. Spieva, keď je šťastný aj vesely, ale aj vtedy, keď je zarmútený a chce sa potesniť. Možno si to ani neuvedomujeme, ale najviac a najčastejšie spievame Pánu Bohu. V našich chránoch zaznieva spev, ktorý však nie je obyčajným spevom. Ten "spev nás každodenný" v sebe niečo skryva.

Piesne všeobecne môžeme deliť z rôznych hľadisk, do rôznych skupín. Všimnime si dva druhy: piesne, ktoré oslovujú a piesne "ničnehovoriace". Piesen (platí to však aj pre iné druhy umenia) osloví jedine vtedy, ak je žitá, ak vyjadruje nejakú vnútornú skúsenosť. Niečo hlboké, precitene... Piesen osloví, ak cítiť, že ten, kto ju ponúka, je s ňou úplne stotožnený. Tak sa nemožno čudovať, že oslovuje Vivaldi, Mozart, Bach či Palo Hammel alebo dokonca aj Queen a Pink Floyd.

Čo povedať o duchovnej piesni? Duchovná pieseň (náboženská, žalmy, hymny, antifóny) patrí medzi tie, ktoré oslovujú. Nie je možné, aby pieseň s duchovnom v sebe neoslovila, samozrejme za predpokladu, že je človek duchovne vnímavý. Aj keď možno zlyhá to vnútorné, to prežite, "prežute", je tu ešte čosi viac. Takáto pieseň je, dovolím si tvrdiť, akýmsi "Božím zjavením". Talent autorov piesni tohto typu je totiž veľká vec. Je to schopnosť odkrývať krásu Stvoriteľa. To už ani nehovorím o žalmoch, ktorých autormi sú Bohom inšpirovaní svätí pisci. Máme tak možnosť obdivovať "krásu Božieho obličaja" sprostredkovane, ak toho nie sme schopní sami. Krásu Božieho obličaja oslavuje spev na obetovanie v omši Panovej večere na Zelený štvrtok slovami: "Kriste, Bože, daj nám s blaženými raja obdivovať krásu Tvojho obličaja."

Toto je hodnota, ktorá má priam nútí otvoriť ústa a spievať aj naoko "nič nehovoriace" piesne z JKS. Stretávam tam totiž Boha. Môže byť pieseň este hodnotnejšia?!

Alebo napríklad také ludové náboženské piesne. Myslite si, že "Srdce moje ľaskou žiarí" je len trápna fraza oblečená do primitívnej melodie? Vôbec nie, je to prejav prežívania vieri jednoduchého človeka. Je to odraz čohosi, co by som rád nazval prostou ludovou teologiou.

Otázka je, aký je nás vzťah k tomuto duchovnému pokladu.

Čo sa da pozorovať, je možno nechut', neochota a niekedy až ignorancia. Takýto prístup nemožе udržať tieto piesne "šľavnate". Takýto prístup ich mení na hŕbu nôt, kopec otrených melódii a hromadu prázdnych slov.

Duchovnosť človeka neznamená len hovoriť o nej, ale ju aj žiť. A k žitej duchovnosti (vôbec to nezávaha svätoškártstvom) patrí aj väzíť si duchovné piesne, prežiť ich a spievaním ich udržať pri sebe. Nehovorím, že sa nám musia všetky do jednej páčiť. Niektoré sa páčia viac, niektoré menej. Väzíť si ich znamená skôr ochotu vidieť v nich srahу priblížiť sa k Bohu, skúsiť a presvedčiť sa, aký dobrý je Pán.

Prajem vám radosť z odkrývania krásy Božieho obličaja.

Richard Jurík, bohoslovec



# LISTÁREŇ

## “...a čo by na to povedali ľudia...”

Naša farnosť pozostáva z 3 dedín. Ľudia na dedine si navzájom pomáhajú, dobre sa poznajú a vedia o sebe viac než tí, ktorí žijú vo veľkých mestách. Pre dediny je typické aj to, že sa v nich dokážu veľmi rýchlo roznieť, ba často aj pozmeniť rôzne reči, klebety. Nejakým zvláštnym zázrakom sa z bežnej veci dá spraviť obrovský problém. Často vznikne niečo, čo ani zdaleka nie je pravda a človeka, ktorého sa to týka, to môže uraziť a nahnevať. Takéto reči a názory dokážu tiež ovplyvniť človeka. Ten často nekoná podľa vlastného úsudku, lebo si povie: “...a čo by na to povedali ľudia...” Zamyslime sa, či je to správne a skúsme si uvedomiť, ako tým môžeme - často aj nechtiac - človekovi veľmi ubližiť. Myslím si, že nikto z nás netúži po ubližovaní, nepokoji a hneve v našich obciach, ale skôr po porozumení a láske.

*veriaca z Tepličky*

## VAROVANIE PRED PODVODNÍKMI

Starších ľudí, predovšetkým osameľých, navštevujú podvodníci s úmyslom vylákať od nich peniaze. Kuchynský riad, príbory, obrazy dovezú ako údajný darček od Sociálnej poisťovne, za ktorý treba zaplatiť “len časť skutočnej ceny” a ako odplatu slubujú vybavenie zvýšenia dôchodku.

Predstavujú sa tiež ako dôchodkoví poisťovaci agenti prichádzajúci s oznamom, že navštivený dôchodca získal finančnú výhru v žrebovaní akcie Sociálnej poisťovne s tým, že musí zaplatiť niekoľko tisíc alebo až niekoľko desaťtisíc korún ako daň z výhry, ktoré mu pri výplatе dôchodku alebo po výzadaní Sociálneho poisťovna vráti. Dôverčiví dôchodcovia tiež sumy na základe oznamu, ktorý má formálne i gramatické chyby zaplatia, ale nedostanú ani “výhru”, ani im nebude zvýšený dôchodok, ani im nikto nevráti vylákané peniaze. K podvodom dochádza stále napriek opakoványm upozorneniam Sociálnej poisťovne a polície v tlači, rozhlase i televízii, že ide o podvodníkov.

Nikto zo zamestnancov Sociálnej poisťovne nemá na návštavy v bytoch dôchodcov oprávnenie. Návštavou v byte môžu zamestnanci Sociálnej po-

ist'ovne nečakane prekvapiť len pri kontrole do držiavania liečebného režimu počas pracovnej neschopnosti (to sa týka len tých dôchodcov, ktorí pracujú), prípadne pri posudzovaní bezvládnosti. Je však úplne vylúčené, aby pri takejto návštave žiadali od ľudí peniaze alebo slúbovali zvýšenie dôchodkov.

**JUDr. Jitka Vartovníková  
riadička pobočky SP SNV**

## Blahoželáme

Dňa 1.4.2001 sa dožíva 80.rokov pani Anna Baldovská, rod.Mikolajová. bola členkou spevácko-ochotníckeho krúžku pri Osvetovej organizácii v Markušovciach, ktorý viedol správca školy p. Jozef Vartovník s manželkou Annou. 36 rokov pracovala ako predspeváčka namiesto kantora.

Tvoj život bol trnasty, ale aj krásny. Prežila si veľa bolesti, ale podstatne na tomto svete je neviditeľné, lebo dobro vidíme iba srdcom. Pamätníci Združenia katolíckej mládeže v Markušovciach Ti želajú, aby ďa Boh obdaril svojím požehnaním, aby Ti dal veľa zdravia, aby si sa mohla tešiť dlhé roky v kruhu svojej veľkej rodiny. Ešte raz všetko najlepšie, pevné zdravie, veľa šťastia a ochranu nebeskej Matky Ti v modlitbách vyprosujú

**pamätníci Združenia katolíckej mládeže v Markušovciach.**

## Ad.: Kaplnky a kríže v markušovskej farnosti z farského časopisu (Pokoj a dobro č. 2/2/2000)

Vo filiálke Teplička existujú ešte ďalšie nespomenuté kríže: kamenný kríž vo dvore pani Márie Koňakovej, o ktorý sa táto rodina stará. Ďalší kríž je na Hájiku, ten má na starosti pani Mária Jasečková. Cestou do Sp.Novej Vsi v osade Pod Tepličkou je to kamenný kríž v záhradke u p. Tekáča, ktorý udržuje pani Hasajová. Predposledným je kamenný kríž na kostolnom dvore. Tento dali postaviť rodáci z Tepličky, ktorí odišli za prácou do Ameriky. Je súčasťou kostola a o jeho výzdobu sa stará pani Alžbeta Dzimková. Ako posledný je drevený misijný kríž na kostolnom dvore, ktorý bol postavený v roku 1944, keď boli v našej farnosti misie. O výzdobu tohto kríža sa starajú tí, ktorí upratujú kostol.

**Božena Kračková, Teplička**

## Zamyslenie sa nad našou mládežou

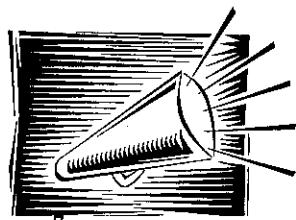
U niektorých ľudí sa mi páči, ako sa k sebe správajú, pomáhajú si a sú k sebe láskaví. Myslím si, že je správne, keď chodia ľudia do kostola, a tak sa podľa toho aj správajú. No nepáči sa mi to, čo sa v poslednom čase dosť často stáva: aj keď ľudia chodia do kostola, nesprávajú sa ako kresťania. Chodia tam len preto, aby ich ostatní videli. Na tú chvíľu nahodia nevinné tváričky a keď vyjdú z kostola, sú na nepoznanie zmenení. Vedia sa pretvarovať.

Nemusíme chodiť ďaleko, napr. markušovská mládež. Niektorí vôbec nemajú účtu k starším. Hádzat' za ľudmi kráčajúcimi do kostola petardy a smiat' zo starších, čo je to za výchova? Mláďa hovoria, že sú nepochopení a že sa im krividí. Myslím si, že nie. Ved' kol'kok sme ich videli v podnapitom stave s cigaretou v ústach nadávať na okoloidúcich celkom bez príčiny. Myslím si, že cigareta, alkohol a ani vulgárne slová takým mladým ľuďom do úst nepatria. Neviem, čo chcú týmito vulgárnymi slovami a nápismi, cigaretami či alkoholom povedať. Podľa mňa je to len z “frajeriny”. Chcú sa vychvaľovať pred priateľmi. Myslím si však, že keby boli sami sebou, zožali by väčší úspech. Ved' mnohí majú v sebe viac, ako si myslia. Treba to však nájsť. A takisto chodenie do kostola! Ak idem do kostola, idem tam preto, aby som bola bližšie Bohu. Samozrejme, aj ja sa po kostole porozprávam s priateľmi a pozabávam sa. Má však určité hranice. Nejdem do kostola len preto, aby som mohla potom vystrájať. Viem, že u niektorých je to len “krycí manéver”, aby ich rodičia pustili von.

Keby sa to dalo tak ľahko zmeniť. Keby... Iste to „keby“ poznáte. Napokon, všetko sa dá, len treba chcieť!

**Dominika Šumáková,  
15 rokov, Markušovce**

*Tiesť nás, že máme v našej listáreni každoročne i prispevok mladých. Myslím si, že Dominika nacŕnila zaujímavú a "horúcu" tému mládeže v našej farnosti. Potešilo by nás, ak by sme dostali od Vás, milí čitateľia, reakcie na daný článok. Sme totiž presvedčení, že nám všetkým leží na srdci, akým smerom sa budú uberať naši mládi v tejto dobe slobody a demokracie.*



# FARSKÝ KLEBETNÍK

## VZDELÁVACIE

### AKTIVITY

• Aj po novom roku vo Farskom centre vzdelávania v Markušovciach začali riadne vzdelávacie aktivity. V pondelok od 19,00 do 21,00 hod. býva náboženské vzdelávanie. Tento semester je to biblické štúdium, ktoré vedie Dr. Anton Tyrol (jeden pondelok odprednášal aj Dr. Anton Oparty). V utorok je angličtina pod vedením PhLic. Jána Pramuku, vo štvrtok nemčina pod vedením Moniky Hodnickej a v sobotu hra na organ pod vedením doc. Dr. Amantia Akimjaka.

• Biblický krúžok v Tepličke viedie každý piatok po sv. omši pán kaplán Ján Budzák.

## HLASOVANIE VERIACICH V TEPLIČKE

V nedeľu 7.1.2001 veriaci Tepličky hlasovali ohľadom možnosti vydania kedysi cirkevného pozemku, ktorý bol komunistickým režimom násilím cirkvi odňatý a na ktorom je dnes ihrisko vo vlastníctve obce Teplička a stavby novej fary, aby sa Teplička mohla uchádzať o možnosť stať sa samostatnou farnosťou. Výsledky boli nasledovné: veriacim bolo rozdaných 627 lístkov. Štyria veriaci lístky vrátili, že hlasovať odmietajú. Za vydanie ihriska a stavbu fary bolo 207 hlasov, proti vydaniu ihriska a stavbe fary bolo 295 hlasov. 121 veriacich Tepličky sa hlasovania zdržalo a lístky vôbec neodovzdali. Uchádzať sa o možnosť byť samostatnou farnosťou mali veriaci Tepličky po prvý raz v dejinách svojej existencie. Teplička teda ostáva aj nadálej filiálkou.

## DUCHOVNÉ AKTIVITY

- ❖ 25.12.2000 sa v kostole v Lieskovanech konala jasličková pobožnosť. Deti a mládež pod vedením Mgr. Zuzany Kapustovej pripravili pekný program. Pobožnosť sa zúčastnil aj pán kaplán J. Chovanec.
- ❖ Počas vianočných sviatkov sa konalo požehnávanie rodín. Najprv v Tepličke 27.12.2000 (chodili všetci traja kňazi), 28.12. požehnal rodiny v Pod Tepličke pán kaplán Chovanec a v Lieskovanech pán kaplán Budzák.. Napokon na Nový rok a 2.1. všetci traja kňazi požehnávali rodiny v Markušovciach.
- ❖ Počas vianočných sviatkov sa v našej farnosti konala Dobrá novina. Pre deti v Afrike sa vyzbieralo 42 000 Sk a vyzbierané sladkosti boli odovzdané do detských domovov.
- ❖ Bohoslovci Cyril Hamrák a Pavol Maliňák spolu s Jožkom Súkeníkom nacvičili slávnostné vešpery, ktoré sa v Markušovciach slávili na prvý sviatok vianočný. Vešperám predsedal pán farár Duda.
- ❖ Nový rok 2001 privítali markušovskí duchovní spolu s početnými veriacimi v kostole sv. Michala, kde v tichosti zotrvačovali na modlitbách. Po odbití polnočnej hodiny pán farár zaželal prítomným farníkom Božiu priazeň aj tento nový rok.

## ZÁBAVNÉ PODUJATIA

- ❖ Redakcia časopisu "Pokoj a dobro" usporiadala v priestoroch spoločenskej miestnosti Požiarnej zbrojnice v Markušovciach v sobotu 30.12.2000 zábavný večer pre mladých priaznivcov farského časopisu. Podujatie sa vydarilo a zúčastnili sa na ňom aj páni kapláni.
- ❖ Združenie katolíckych dôchodcov usporiadalo v nedeľu 18.2. popoludní fašiangový spoločenský večer pre seniorov v spoločenskej miestnosti Požiarnej zbrojnice v Markušovciach. Je dobré, ak sa ľudia dokážu stretnúť vdobrom, zaspomínať si, porozprávať sa i zabaviť.

## PRACOVNÉ AKTIVITY

- ❖ Pán farár v nedeľu Svätej rodiny (30.12.) referoval v Lieskovanech a v Tepličke o finančnom hospodárení filiálky za rok 2000 a uviedol aj iné štatistické údaje. V Lieskovanech ohlásil úsporné opatrenia, nakoľko sa cirkevná obec dostávala do finančného deficitu. V Markušovciach bola štatistika a finančné hospodárenie ohľásené v rámci ďakovnej pobožnosti na Silvestra popoludní o 16.00 hodine.
- ❖ Začiatkom roka 2001 sa pán farár stretol s pánom starostom z Markušovca s pánom Michalom Čuchranom. Stretnutie sa nieslo v priateľskom a pracovnom ovzduší. Podobné stretnutie sa uskutočnilo aj so starostom Lieskovian pánom Michalom Ovčárikom.
- ❖ V nedeľu 18.2. a 25.2.2001 sa konali volby do hospodárskych rád farnosti a filiálok. Markušovčania si volili 5 zástupcov, Tepličania 5 a Lieskoviančania 3 zástupcov. Ďalších členov rady menoval slobodne pán farár v súlade so Štatútom HR farnosti Spišskej diecézy, ktorý promulgoval spišský diecézny biskup. Zvolení a vymenovaní členovia HR zložili slub člena HR pred celou cirkevnou obcou a dostali od pána farára dekrét o svojom menovaní.
- ❖ Ružencové spoločenstvo v Markušovciach usporiadalo 24. a 25.2. na fare v Markušovciach výstavku ľudovej tvorby.

## OZNAM

### Slúžiť Bohu a ľuďom rozvíjaním svojich schopností

Redakcia časopisu *Pokoj a dobro* hľadá nového člena Redakčnej rady – **fotografa**, ktorý by bol ochotný fotiť pre náš časopis. „Ak v Tebe drieme talent, ktorý si ešte nemal možnosť uplatniť, prihlás sa u hociktorého redaktora.“ Tešíme sa.

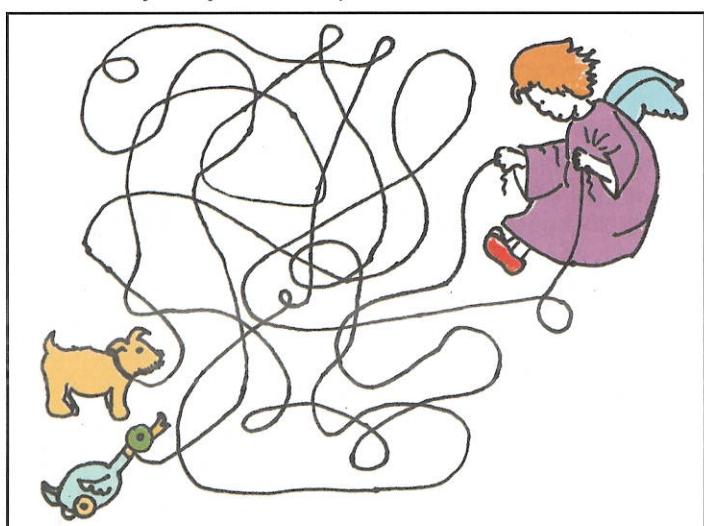
-r-

Spracoval J. Duda

# Nebeský Otec – NÁŠ ZÁCHRANCA

Miško si všimol, že niektorí chlapci sa nemajú radi. Hádajú sa medzi sebou a bijú sa. Aj v televízii videl vojakov, ako bežia s puškami v rukách, videl horiace dediny a ľudí, ako v strachu utekajú. Inde zasa ľudia zomierajú od hladu. Rozmýšľa: "Vo svete je toľko zla, toľko hnevú a nenávisti. Ľudia trpia a aj iným spôsobujú bolest. Na začiatku bol svet dobrý a ľudia bez hriechu, no zlý duch zviedol človeka na hriech. No Boh je dobrý Otec, ktorý nezanevrel na svoje deti a slúbil mu Záchrancu. On z lásky k nám umrel na kríži, aby nám otvoril bránu do neba. Preto my musíme robiť, čo treba. Prejavíť, že nás hriechy mrzia a že chceme byť lepší. Lepší k rodičom, aj k našim kamarátom. Skúsme si vziať príklad z maličkého anjelika, ktorý chcel svojmu priateľovi anjelikovi urobiť radosť..."

... Ale prekvapenie sa mu zamotalo. Skúsme začať robiť dobré skutky už tým, že mu pomôžeme...



## Osemšmerovka

T	K	R	V	B	A	R	N	A	B	A	Š
Á	Ŕ	K	E	Í	Ž	U	A	O	H	K	O
L	M	Ň	R	V	J	Č	B	Á	R	Ň	L
I	A	A	O	A	U	E	T	K	I	A	I
P	J	Z	N	V	D	N	I	A	E	Z	V
S	S	I	I	E	Á	Í	L	L	Š	S	O
U	T	C	K	E	Š	K	D	V	N	T	V
I	E	P	A	V	O	L	O	Á	I	V	Á
C	R	Ž	I	D	I	A	M	R	K	O	H
N	E	V	A	N	J	E	L	I	U	M	O
O	S	H	R	I	E	C	H	T	A	L	N
P	A	M	A	T	K	A	B	O	Ž	I	A

KALVÁRIA  
EVANJELIUM  
JUDÁŠ  
VERONIKA  
AVE  
TŘNOVÁ KORUNA  
PONCIUS PILÁT  
MATKA BOŽIA  
MODLITBA  
PAVOL  
BARNABÁŠ  
ŽIDIA  
HRIECH  
HRIEŠNIK  
MAJSTER  
KŇAZSTVO  
KŇAZI  
UČENÍK  
OLIVOVÁ HORA

Milan Rúfus

## A ODPUST ČÍNA NAŠE VINY

Hoci sme ešte iní,  
Odpust' nám naše viny.

Aj my sme dieťa zeme.  
A v zemi čertík drieme.

Odpust' nám jeho viny.  
Daj, nech sme dlho iní.

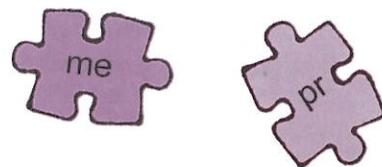
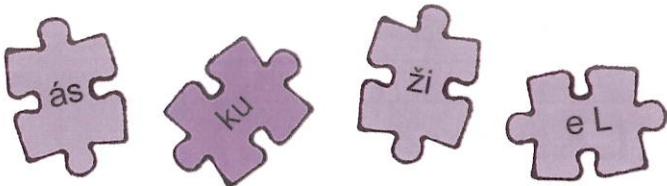
Nauč nás, Tvoje včielky,  
nekonáť ako veľkí.

Pre všetko, čo je čisté,  
uč nás to, Jezu Kriste.



## Puzzle

Skúsme sa správať podľa toho, čo je napísané na skladačke a určite urobíme Ježišovi radost!



## SPRÁVNE VYLÚŠTENIE TAJNIČKY Z ČÍSLA 2/5

### "Búvaj môj Ježiško"

Správne odpovede nám zaslali: Lenka Pačnárová a Miško Bušovský z Markušoviec, Matúš Živčák z Odorína, Erika Gibalová a Gabriela Pavlíková zo Spišskej Novej Vsi, Anna Pavlíková z Jamníka.

Zo všetkých sme vyžrebovali Gabrielu Pavlíkovú, ktorá dostane od nás pekný darček.

-r-

Stránku pripravila Zuzana Grečková